

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k Oznámeniu Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru: „Zdanenie dividend fyzických osôb na vnútornom trhu“

COM(2003) 810 final

(2004/C 302/16)

19. decembra 2003, Európska komisia rozhodla na základe článku 262 Zmluvy o Spoločenstve konzultovať Európsky hospodársky a sociálny výbor: „Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru: Zdanenie dividend fyzických osôb na vnútornom trhu“

Odborná sekcia „Hospodárska a menová únia, ekonomická a sociálna kohézia“, poverená pripraviť práce Výboru na túto tému, prijala svoje stanovisko dňa 8. júna 2004 (spravodajca: pán RETUREAU).

Počas svojho 410. plenárneho zasadnutia z 30. júna a 1. júla 2004 (schôdza z 30. júna) Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal nasledovné stanovisko počtom hlasov 151 za, 1 proti a 12 hlasujúci sa zdržali hlasovania.

1. Úvod

1.1 Správa predložená na stanovisko sa týka hlavne zdanenia dividend fyzických osôb, ktoré dostávajú za ich investovanie do cenných papierov.

1.2 Je pokračovaním správy, ktorá sa vzťahuje na prieskum podnikového daňového systému⁽¹⁾, ktorá už navrhovala stanoviť generálne línie, týkajúce sa aplikácie základných nariadení Európskeho súdneho dvora v tejto oblasti a na prípad dividend, ktoré dostávajú fyzické osoby, sa vzťahuje nariadenie Verkooijen⁽²⁾. Zahŕnutie vstupných a výstupných dividend pod voľný pohyb kapitálu je niečo nové; dividendy sa jednoznačne nespomínajú v Zmluve ani v smernici.

1.3 Protichodnosť v daňových systémoch členských krajín v oblasti „dvojitého zdanenia ziskov spoločností, rozdelených akcionárom formou dividend⁽³⁾“ by mohla byť zdrojom vážnej diskriminácie, ako aj prekážkou vo voľnom obehú kapitálov na Jednotnom trhu.

1.4 Navrhnuté generálne línie sa týkajú dopadu právnych nariadení Spoločenstva na spôsob zdaňovania dividend v členských štátoch a majú tiež za cieľ, prostredníctvom horeuvedenej judikatúry Súdneho dvora, eliminovať reštrikcie, s ktorými sa súkromné osoby stretávajú pri zdaňovaní príjmov z akcií, ktoré majú v cenných papieroch. Cieľom návrhu jej taktiež zredukovať neprimerane vysoké daňové sadzby v krajine, odkiaľ dividendy pochádzajú.

1.5 Cieľom je „pomôcť týmto (členským štátom), aby dbali na zlučiteľnosť ich daňových systémov so záväzkami vnútorného trhu“ podľa princípov „Zmluvy o voľnom obehú kapitálov“.

1.6 Ak členské štáty nebudú akceptovať navrhovanú metódu na eliminovanie prekážok voľného obehú investícií v cenných papieroch a akciách, Komisia by mohla v rámci svojej funkcie strážcu dohôd pristúpiť k článku 226 Zmluvy o Európskom spoločenstve.

1.7 Je treba pripomenúť, že Súdny dvor môže vyňať z formulácie znenia otázok, prejudiciálne formulovaných národným sudcom, s prihliadnutím na údaje, ktoré tento poskytol, prvky, vyplývajúce z interpretácie práva Spoločenstva, aby umožnil tomuto sudcovi rozhodnúť právny problém, ktorým ho poverili⁽⁴⁾.

2. Zdanenie dividend na vnútornom trhu

2.1 Zdanenie hospodárskych výsledkov spoločností predstavuje daň zo zisku, ktorej výška je rozdielna podľa krajiny od 12,5 do 40 % (priemerne okolo 30 %). Zdanenie dividend, rozdelených zo zisku po znížení o podnikovú daň, sa môže uskutočniť po odpočítaní dane. Táto môže byť zrazená z pridelenej dividendy, ale tiež zdanená daňou z príjmu fyzických osôb vedľajšími taxami alebo podľa presne stanovenej sadzby.

2.2 Zdanenie hospodárskeho výsledku spoločností a zdanenie dividend môže podľa Komisie vytvoriť „dvojité hospodárske zdanenie“ a u súkromných osôb okrem toho vzniká riziko dvojitého medzinárodného právneho zdanenia (zdanenie dvomi rozličnými štátmi v prípade dividend, získaných v zahraničí).

⁽¹⁾ „Smerom k vnútornému trhu bez daňových prekážok“ COM(2001)582 konečný

⁽²⁾ Konanie C-35/98 Verkooijen Zbierka 2000 I-4071

⁽³⁾ Správa Rüdinger z marca 1992 pp. 207-208

⁽⁴⁾ Nariadenie z 28. januára 1992, Bachmann, CR09204/90, Zb. str. I-249

2.2.1 Model dohody, ktorú OCDE navrhla na zamedzenie dvojitého medzinárodného právneho zdanenia sa nedotýka dvojitého hospodárskeho zdanenia.

2.2.2 Na základe modelovej dohody OCDE, daň už inkasovaná z dividend v pôvodnom štáte, by mala byť odpočítaná z dane, ktorá je povinná v štáte daňového sídla akcionára, formou bežného limitovaného odpočítania z dane, ktorú treba z dividend zaplatiť v štáte daňového sídla.

2.2.3 Model OCDE sa aplikuje podľa Komisie vo všetkých systémoch zdaňovania dividend jednotnou alebo zmiešanou formou (klasický systém, dlžobný, odpočítanie, úľava na dani).

3. Nariadenie Verkooyen a niekoľko iných závažných nariadení

3.1 Podľa rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Verkooyen sa jednalo o odmietnutie priznať mu výhodu úľavy na dani z príjmu z akcionárskych dividend získaných od spoločnosti iného štátu, ako je Holandsko.

3.2 Táto úľava sa vzťahovala na príjem z akcií alebo na sociálne dávky, z ktorého bola holandská daň z dividend vopred zrazená v Holandsku, čo vylučovalo príjmy z akcií, získaných v iných krajinách.

3.2.1 V prvom rade, úľava na dani sa považovala za merítko, ktorého cieľom bolo zlepšiť úroveň podnikových fondov a stimulovať záujem súkromných osôb, aby investovali do holandských akcií; po druhé, úľava na dani mala byť v istej miere kompenzáciou dvojitého hospodárskeho zdanenia znížením poplatkov v sume tisíc guldenov.

3.2.1.1 V rámci zdanenia príjmov pána Verkooyena, daňový inšpektor nepristúpil k úľave na dani z dividend, lebo sa domnieval, že pán M. Verkooyen nemá na ňu právo, pretože dividendy, ktoré dostal „neboli zdanené holandskou daňou z dividend“.

3.2.2 Súdny dvor, ktorému prípad postúpil národný súd, kompetentný riešiť prejudiciálnu otázku, sa domnieval, že získanie zahraničných dividend malo nerozlučnú väzbu na pohyb kapitálov; rozdielne a menej výhodné účtovné spracovanie dividend, ktoré vstupujú na trh z iného zdroja ako z domácich dividend by predstavovalo teda uvalenie reštrikcií na voľný obeh kapitálov.

3.2.2.1 Súdny dvor upresnil, že legislatívne nariadenie, ktoré tu vystupuje ... „ má za následok, že odradzuje príslušníkov jedného členského štátu, ktorí bývajú v Holandsku, aby investovali ich kapitál do spoločností, ktoré majú sídlo v inom členskom štáte “.

3.2.2.2 „ Takéto nariadenie má reštriktívny účinok aj voči spoločnostiam, ktoré sa etablovali v iných členských štátoch, pretože im vytvára prekážku, aby kumulovali kapitály v Holandsku. “

3.3 V záležitosti Schmid (¹), generálny advokát poukázal na dividendy pochádzajúce zo zahraničných akcií, ktoré v Rakúsku nie sú predložené na zrážku, ktorá oslobodzuje od daní z kapitálových príjmov, sú preto zahrnuté do dane z príjmu a nemôžu využívať výhodu z aplikácie daňových sadzieb, znížených na polovicu. Generálny advokát sa uzniesol, že tu ide o porušenie slobody obehu kapitálov.

4. Všeobecné poznatky výboru

4.1 Členské štáty vykonávajú daňovníctvo vo vlastnej kompetencii. Články 56 a 58 Zmluvy o Európskom spoločenstve, ktoré sú v súčasnosti platné, stanovujú však hranice tejto národnej kompetencie, ktorá nesmie siahť na základnú slobodu ani prekrúcať právo Spoločenstva: článok 56 zabraňuje každej prekážke voľného obehu kapitálov, zatiaľ čo článok 58 uznáva, že ak národné daňové nariadenia môžu „určiť rozlíšenie medzi poplatníkmi, ktorí nemajú trvalé bydlisko tam, kde investovali ich kapitály“ a ak štáty môžu prijať „všetky nevyhnutné opatrenia na zamedzenie porušenia ich práv a právnych nariadení, najmä v oblasti daňových systémov a prísnej kontroly finančných inštitúcií... alebo... prijať opatrenia z dôvodov, ktoré sa viažu na verejný poriadok alebo bezpečnosť verejnosti“, predsa len treba, aby opatrenia prijaté za týmto účelom „nepredstavovali prostriedok ani na súdnu diskrimináciu, ani na obmedzenie, ktoré bráni voľnému obehu kapitálov a platieb“.

4.2 Judikatúra Súdneho dvora žiada v základe rovnaké jednanie s osobami, ktoré podliehajú dani a odsudzuje medzinárodné dvojité zdanenie.

4.3 Po rozšírení Únie, ktoré prináša ešte výraznejšie rozdiely v sadzbách podnikových daní a daní z príjmu fyzických osôb z dividend, treba aby Výbor urýchlene podporil všetky členské štáty, ktoré to ešte neurobili, aby pristúpili k medzinárodným dohodám proti dvojitému zdaneniu, minimálne na základe modelu, navrhnutého OCDE, aby sa na národnej úrovni dosiahla rovnoprávnosť v spracovaní dividend, ktoré získali investori z cenných papierov, nezávisle od ich pôvodu v rámci Spoločenstva.

(¹) Vec C-516/99, 30. máj 2002

4.4 Výbor poznamenáva, že v Zmluve sa počíta tiež s voľným obehom kapitálov smerom do alebo z krajín tretieho sveta, a že existuje už niekoľko medzinárodných bilaterálnych dohôd medzi členskými krajinami a krajinami tretieho sveta.

4.5 Dosiť ideálnu, úplnú nestrannosť kombinovaním všetkých podmienok, ktoré správa predkladá, obmedzujúc sa pritom na priestor Spoločenstva, by bolo možné iba jednotnou daňovou sadzbou Spoločenstva pre podniky v systéme úľav z daní a za podmienky, že podmienky zdanenia daňou z príjmu fyzických osôb budú rovnaké vo všetkých krajinách, ktorých sa to týka, a ak sa bude brať do úvahy, že príjmy z akcií predstavujú jednotný príjem poplatníka investujúceho do cenných papierov. Komisia jednako uznáva, že úplná nestrannosť v daňovníctve by sa dala dosiahnuť iba úplným zosúladením daňových systémov v členských krajinách.

4.6 Daňová nezávislosť parlamentov a štátov, ktoré rozhodujú o zdaňovaní fyzických a právnických osôb alebo národného rozpočtu, je historickým základom európskych demokracií. Rovnoprávnosť občanov pred verejnými úradmi vytvára základný princíp ústavnej hodnoty. Členské štáty si stále uchovávajú, na súčasnej úrovni európskej integrácie, vážne dôvody môcť si ponechať, tak ako to bolo dohodnuté v zmluvách, ich národné kompetencie v oblasti daňovníctva. Tento stav by mohol samozrejme pokračovať v budúcnosti. Výbor si však želá, aby voľnosť, ktorú majú, nevedla k fiškálnemu dumpingu.

4.7 Výbor sa domnieva, že navrhované generálne línie, pokiaľ sú limitované otázkami účinne spracovávanými Súdny dvorom, sa zaradia k tejto podmienke v rámci kompetencií, ktoré prináležia Komisii a členským štátom. Ak by sa o tom teda rozhodlo, Európsky parlament a poradné orgány by sa mali plne zapojiť do kontroly takejto procedúry.

4.8 Výbor sa nakoniec pýta, či hrozba z poverenia Súdneho dvora týmito záležitosťami je skutočne takého charakteru, že zjednoduší hľadanie nevyhnutných riešení; jednako EHSV cíti, že členské štáty, ktorých sa to týka, musia rýchlo prijať opatrenia na zabránenie diskriminácie vstupných a výstupných dividend. Okrem iného by to mohlo viesť k tomu, že vznikne požiadavka vytvoriť zo Súdneho dvora daňovú zákonodarnú moc Spoločenstva, nad rámec kompetencie členských štátov, čo by viedlo k riziku zámeny moci.

5. Zvláštne poznatky

5.1 Výbor poznamenáva, že model relatívne jednoduchej analýzy Komisie zahrňuje iba jednu z hypotéz o investovaní do akcií, tú, ktorá sa týka individuálnej zásoby cenných papierov, zloženej z akcií spoločností, založených v dvoch alebo viace-

rych členských štátov. Zásoba cenných papierov môže pozostávať z akcií spoločností, ktoré majú sídlo vo viacerých členských krajinách EÚ.

5.2 Výbor upozorňuje tiež na to, že príjmy z hnuťelných hodnôt môžu pochádzať z kolektívnych investičných spoločností alebo penzijných fondov vo formách, ktoré neumožňujú rozpoznať národný pôvod rôznych zložiek dividend a rozdelených nadhodnôt. Okrem toho, sa niekedy používajú odlišné pravidlá pre nadhodnoty týchto foriem investovania a rozdelených príjmov vo vzťahu k tým, ktoré sa týkajú priameho inkasovania dividend fyzickou osobou, ktorá má vlastné cenné papiere v akciách.

5.3 Výbor konštatuje, že otázka zdaňovania nadhodnôt, ktoré vyplývajú z realizácie cenných papierov na burze, nie je v správe rozobraná. Pre súkromnú osobu nie je jediným cieľom investovania do cenných papierov z akcií získanie dividend. Valorizácia burzových dlhopisov za účelom investovania získania ziskov predstavuje niekedy ešte dôležitejší dôvod na investíciu a plne sa zúčastňuje na správe cenných papierov a jeho príjmov. Tento problém by sa mal dôkladnejšie preštudovať.

5.4 Ohľadne diskusie o dvojtom hospodárskom zdanení, sa Výbor domnieva, že nie je nezákonné rozlišovať fyzické a právnické osoby, nezávisle od metód a sadzieb zdanenia, ktorým podliehajú. Časť rozdelená akcionárom, predstavuje pre nich disponibilný príjem, ale celok hospodárskych výsledkov nie je predmetom rozdeľovania. Jedna časť slúži na samofinancovanie spoločnosti, ktorá valorizuje cenné papiere a bohatstvo akcionárov; táto časť hospodárskych výsledkov podlieha iba podnikovej dani a nie dani z príjmov fyzických osôb, ktoré uvádza v hypotézach Komisia. Bolo by teda vhodné dozvedieť sa tiež, či a za akých podmienok sú tieto nadhodnoty zdaňované alebo nie počas ich realizácie; správa sa nezaobrá touto otázkou, tak dôležitou pre Výbor.

6. Závery

6.1 Výbor sa domnieva, že úprava dvojitého zdanenia príjmov a sadzieb prípadných zrážok z domácich dividend a vstupných a výstupných dividend, ktorá sa odvoláva na zabezpečenie nediskriminovaného prístupu, predstavuje veľmi dôležité hlavné ciele, nielen kvôli základnému princípu rovnosti fyzických osôb pred verejnými úradmi na národnej úrovni. Členské štáty by rovnako mohli zaznamenať kooperáciu medzi krajinami, ktoré majú podobné daňové praktiky, aby preskúmali najlepšie existujúce daňové praktiky.

6.2 Otázky, ktoré Výbor oživil vo svojich zvláštnych poznatkoch, by mohli byť preskúmané v neskorších etapách s cieľom viac zosúladiť daňové systémy a zdaňovanie príjmov, výnosov z cenných papierov a nadhodnôt z hnutelných majetkov, aby sa zlepšilo fungovanie vnútorného trhu.

Brusel, 30. júna 2004

6.3 Nakoniec sa Výbor domnieva, že správa Komisie otvára perspektívu na vyriešenie problémov, ktoré sú predmetom konaní Súdneho dvora, a že by bolo vhodné vyhnúť sa im v budúcnosti, aby sa predišlo tomu, aby Súdny dvor nebol zbytočne preťažený žiadosťami na túto tému.

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Roger BRIESCH
